

Соколюк К. Ю.,
к.е.н., доц., докторант, старший науковий співробітник
Грицай А. Д.,
аспірант 1-го року навчання
ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»,
м. Одеса

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ТА ЇХ АДАПТАЦІЯ ДО НОВИХ РИНКОВИХ УМОВ

Необхідність адаптації аграрних підприємств до нових ринкових викликів обумовлено трансформаціями їх конкурентних позицій під впливом повномасштабного вторгнення. Основними наслідками війни для агропідприємств стало: втрата або зменшення виробничих активів через руйнування та обстріли; руйнування логістичних ланцюгів як на глобальному так і локальному рівнях; зростання фінансових витрат, що призвело до зменшення фінансової стійкості та скорочення ділової активності; скорочення експортного потенціалу; відтік кадрів, що негативно позначається на ефективності роботи агропідприємств, що характеризуються високим рівнем трудомісткості (рис.1).

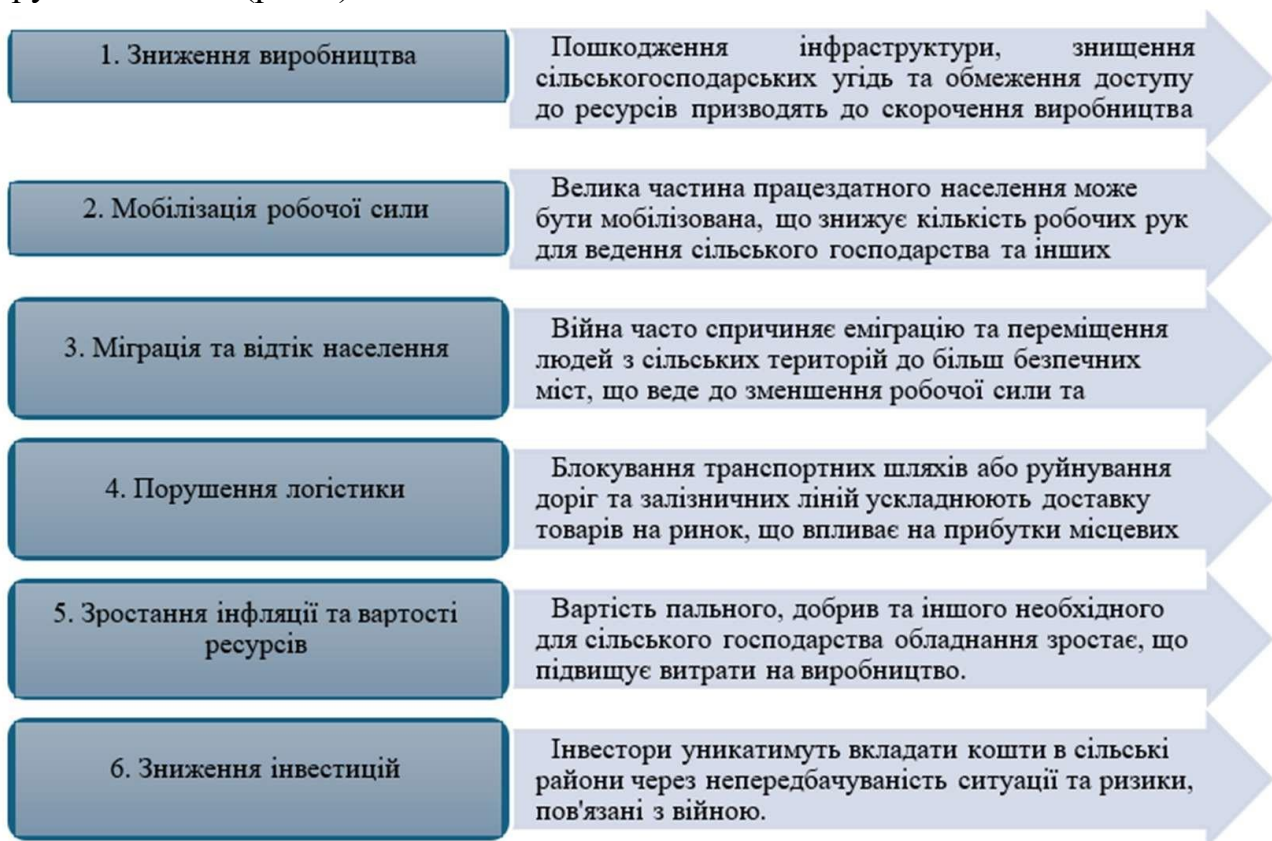

Рисунок 1. Вплив війни на конкурентоздатність аграрних підприємств України [1-3]

Зменшення кількості підприємств на ринку, особливо малих та середніх господарств, відображає структурні трансформації в аграрному секторі. Великі

агрохолдинги змогли частково адаптуватися завдяки диверсифікації діяльності, доступу до зовнішнього фінансування та активному використанню внутрішніх ресурсів. Це породжує певну нерівність і розшарованість структури підприємств за регіонами. Водночас регіональні відмінності у впливі війни стали очевидними: східні та південні області втратили значні площі виробництва, тоді як центральні та західні регіони залишаються ключовими осередками продовольчого виробництва, адже стали менш вразливими до територіальних викликів війни.

З метою адаптації до трансформаційних змін агропідприємства мають посилювати свої конкурентні позиції шляхом використання як економічних так і організаційних інструментів (рис.2).

Рисунок 2. Заходи трансформації конкурентних позицій аграрних підприємства в умовах невизначеності [1-3]

Загалом, війна своїми викликами та реаліями актуалізує необхідність посилення адаптивності аграрних підприємств, підвищення їх фінансової стійкості, модернізації логістичної інфраструктури та формування умов для ефективної конкуренції в умовах відновлення економіки. Також ці виклики ставлять за мету розробку чітких і прозорих методів та інструкцій щодо виходу з кризового стану, післявоєнного відновлення, повернення до минулих показників, трансформації та модернізації.

Список використаних джерел

1. Томашук, І. Функціонування та конкурентні переваги сільського підприємництва в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, 2025, (74). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-8>

2. Романюк О. Г. Аналіз факторів впливу на конкурентні стратегії агропромислових підприємств у контексті інноваційного розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 3. С. 367 – 372.

2. Радченко А.А., Павлова А.І. Шляхи розвитку суб'єктів малого бізнесу в сільській місцевості агропромислового комплексу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*, 2020, т.31(70) №1. DOI: 10.32838/2523-4803/70-1-31.